Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САХА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтыныһы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 50 (6655). | 1988 сыл. Муус устар 26 күнэ. ОПТУОРУННЬУК | Сыаната 3 харчы.

Бүтүн Союзтааҕы XIX партийнай конференцияны — достойнайдык!

Үрдүк оҥорумтуолаах үлэнэн бэлиэтиэххэ

Быйыл сайын бэс ыйын 28 күнүгэр Москваҕа Бүтүн Союзтааҕы XIX партийнай конференция бэлэтин үлэтин саҕалыаҕа. Партия уонна бүтүн норуот олохторугар бу ураты бедөҥ суолталаах политическай событиены көрсө дойду үрдүкэр XII пятилетка үһүс сылын былааннарын ситиһиилээхтик толорор иннинэ социалистическай куоталаһыы улам биэҥ далаһыннанар.

Конференцияҕа активнайдык бэлэмнэнии кэмигэр Чурапчыга Саха АССР Министрдэрин Советын Президиумун кэбэ сылдьар мунньаҕа ыытыллан биһиги оройуоммут 2000 ыллыга диэри кэмнэ социальнай-экономическай сайдыытын кэлин былаана дириҥ научнай төрүннэ олоҕуран оҥоһуллан бигэргэтиллиннэ. Программаҕа толору хаһаайыстыбаннай ахсаан уонна бэйэни үбүлэнии суоттарыгар тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын оҥорон таһаарыыны тосту улаатыннарыы баланнаммыт. Чуолаан, XIV пятилетка бүтүүтүгэр бинир фуражнай кочаатын 2200 кг үүт ыаа, оройуон тас оттугэр биллиннитээҕэр 4,4 тэҥэлүүнэн эбэх үрүк ас бэриллиэхтээх. Оттон эти республикаҕа биэрэнин ол кэмиэ 72,7 бырыһыанынан улаатыннарыахтаахпыт, эбэтэр сылга 4130 тоннаттан нтэҕэнэ суох эти оҥоруохтаахпыт. Ону сэргэ хорҕуонпуйга, оҕуруот астарыгар бэйэ бородууксуйатынан бэйэни толору хааччыныы соруга туруорулунна.

Дьон олоҕун-дьаһаҕын туһалыыра дьоһуннаах карбиилэр баллаттаннилэр. Холобур, оройуон биллиэнэ 242 тыһ. кв. м нэниэх олорор дьиэлэрэ буоллаҕына, бу уонна кэлэр икки пятилеткалар усталарыгар 272 тыһ. кв. м нэниэх дьиэуот эбии тутуллан үлэҕэ киллэрилиэхтээх. Социальнай сайдыыны түргэтэтиигэ программаҕа пятилеткаларынан тыырыллар кулууптары, оскуолалары, оҕо учреждениелэрин, баныыһа таас комплексын, о. д. а. объектары тутуулар көрүлүннүлэр. Биллэрин курдук, Дальнай Востоктааҕы экономическай регион сайдыытын программатын быһыытынан биһиги оройуоммут сайдыытыгар 2000 сылга диэри кэмнэ барыта 248,51 мол. солк. суумалаах капитальнай утуулар көрүлэллэр.

Оройуонтан социальнай-культурнай объектары киэҥник тутуу, нэбилэннэҕэ олоҕо-дьаһаҕа туһууга, тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйаларын оҥорон таһаарыы программаҕа көрүдүгүт былааннары толоруоттан, бэйэ оҥорон таһаарар бородууксуйатын үүнүүтүттэн онтон ылыллар дохуоттартан сибэстэнэр. Ол да иһин Саха АССР Министрдэрин Советын Президиумун кэбэ сылдьар мунньаҕа оройуон социальнай-экономическай сайдыыта хас биирдии кэнни үлэҕэ сыныаныттан, тиэрдиллибит былааннары толоруута дьулууруттан, баар ис кыахтары мунутуурдук туһанар дьоҕуруттан быйаччы тутуулаах чорботон баланнаахтаах.

XII пятилетка иккис сылыгар айылҕа-ресурс усулуобуйаҕа уустуурбутун уонна үлэ тэрээһинэ жолтоҕун тэбиилэриэгэр оройуон тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын государствоҕа туттарыы былааннарыттан үһүн кыайан толорбото. Ордук улахан хаалыы үүтү государствоҕа туттарыыта таһаарылыннэ. Аастыт иккис сылы биллэрэн туран, бу дьыл бастакы кварталын түмүгүнэн барыта 871 т үүт сиэ бэриллибэтэх. Анардас бу дьыла совхозтар үүтү сиэ туттарбатахтан 355 тыһ. солк. ноҥооту сүктүлэр.

Ханна уларыта тутууга дьүөрэлээх тэрээһин баар сиригэр быйылгы даҕаны курдук уустук кыстыкка бородууксуйаны албэтиини ситиһиэхэ сөптөөҕүн Субууускай аатынан совхоз рабочайдара көрдөрүллэр. Бу хаһаайыстыбаҕа, бастатан туран, кыстыкка кормоцехтар үлэлэрэ быһаарар оруоллаах таба ойдөөбүттэрэ. Онон эрдэттэн бэлэмнэҥэн кормоцехтарга бастыҥ үлэһитэри аттаран туруорбуттара. Ол курдук, салайааччыларынан бу үлэҕэ коммунист Слепцов И. М. (Болтоҥо) уонна Чичигинарова К. В. (Хатылы) анаабыттара. Чулуу рабочайдар эрэли түһан биэрбэтилэр. Кинилэр оссо оройуон бары кормоцехтарын коллективтарын социалистическай куоталаһыыларын коҥулэҥ, совхоз үүтү ыаһыҥыса уонна государствоҕа туттарыыта кыстыктаабы уонна быйыл бастакы кварталлаабы былааннарын толоруутуттар сүрүн тирэҕинэн буоллулар. Итиннигэ таһаарылыах үлэ рабочай дьоҥу сиэ урдук кирбиилэргэ кэҥэтиэхтэ. Ол курдук, Субууускай аатынан совхоз коллектива Бүтүн Союзтааҕы XIX партийнай конференцияны көрсө сыл анаабаабы государственнай былааннарын толорон тиийэргэ эбэһэлэтэлистибэ ыытыан, оройуон атын хаһаайыстыбаларын үлэһиттэриэгэр ыҥырыы таһаарда.

Общественнай сүөһү быйылгы кыстыгын түмүктэһиэн саамай эпиэттэах кэмэ хаалла. Биллэрин төрүөҥ эмчиэрэннэккэ ыытыы уонна иитии үүтү, туттарыыта таһаарылыбыт хаалыыны ситиһиннэриигэ баар ис кыахтары толору туһанан үлэни кэҕэтиэхтэх тэрийии партийнай, советскай, хаһаайыстыбаннай органнар, профсоюзнай уонна комсомольскай тэрилтэлэр сүрүн соруктарынан буолуохтаах. Ордук чорботон «ССКП КК бэс ыйынаабы (1987 с.) ССКП КК уонна ССРС Министрдэрин Советын 1987 с. ахсынньы 18 к. уонна ССКП обкомун бюротун 1988 с. олунньу 10 к. уураахтарын кэрдэбүллэригэр сөп түбэһиннэрэн оройуонтан аҥылык боҕуруоһун быаарыыны түргэтэтии соруктарын туһунан» боҕуруоһу көрбүт ССКП райкомун бюротун уураахтан олоххо киллэриигэ партийнай-тэрийэр, политическай-иитэр үлэ күүһэ түмүллэрэ аада.

Хаалыылаах фермалар коллективтарыгар ССКП обкомун ыҥырытыгар дьиҥ дьыаланан эпиэтэһиэннэ тэрийии, биллиэн оройуонтан бинир ыраахтан 1500 кг аҕыйах үүтү ыыр 22 ферма коллективтарын хаалыыттан таһаарыыта чопчу дьаһаллары олохтоохтуун, ферма үлэтигэр саҥа прогрессивнай формалары киллэрии, онон хас биирдии үлэһит эпиэтэлиэхтээх үрдэтии эмиэ партийнай кыһаныы киниигэр тутуллуохтаах.

Ураты уустук быыныыга-майгыга сылгы кыстыга түмүктэнэр. Бу саҕаҕа биллиэн ордук боччумнаах соругунан төрүөҥ эмчиэрэннэккэ иитии буолар. Онон сылгыга үлэлиир коммунистар, хаһаайыстыбалар коммунист салайааччылара эпиэтиннэстэрин үрдэтиэх кэриҥнээхтэр.

Улахан кыһамньыны кураан сылыгга бэлэмнэнии эрэйэр. Партийнай тэрилтэлэр саамай ыныыны үрдүк тэрээһиннэхтик ыытыыны, сайылыктаабыны көрдөрүүлэхтик тэрийиини хааччыйар эбээһинэстэхтэр. Биллиэн хас совхоз ахсын, агропромышленнай холбоһук аттыҥ бары подразделениелэрыгар, сельсоветтарга от хомуурутар үлэ былаана кичэллээхтик ырытыллан оҥоһуллуута ситиһиллиэхтээх. Сүөһү аҥылыгын дэлэҥчи бэлэмнээһин быйылгы дьылы эрэ буолбакка, бүтүн пятилетка дьыҥаатын быһаарыахтааҕын умнуо суохтаахпыт. Бу дьыалаҕа арендаҕа бэдэрээт курдук тэрээһин саҥа көрүүнүн киллэрии улахан оруоллаах буолуоҕа.

Оройуон промышленнай, тутар-таҥар предприятиелара уонна хааччыйар тэрилтэлэрэ I кварталы кыһаҕана суохтук үлэлээн түмүктээтилэр. Промышленность табаарыгай бородууксуйаны оҥоруу былаана 116,2 бырыһыан, бородууксуйаны батарыы сорудаҕа 120,2 бырыһыан толорулуннулар. «Якутагропромстрой» МПМК-та, «Якутмелиоводстрой» ПМК-та 621 тыһ. солк. бэдэрээттэһэр үлэдэрин былаанын 922 тыһ. солк. толордулар. Ол эрээри маҥы тангастыыр комбинат (директор Листиков А. П.), эт-үүт комбината (Борисов Е. Е.) табаарыгай бородууксуйаны оҥоруулуу аччаттылар. Эт-үүт комбината, лесопункт аастыт сыл туһаннаах нэмиилэрэр аҕыйах бородууксуйаны батардылар. Райпотребсоюз (Кириллин П. Г.) розничнай табаар эргиирин былаанын 91,2 бырыһыан, олох-дьаһах оргууй управлениета (Евграфова С. Р.) өнөөгү оҥоруу сорудаҕын 92,2 бырыһыан эрэ толордулар. Оройуон социальнай-экономическай сайдыытын түргэтэтэр иниэтэн кылгас кэм иҥиэр арендаҕа олоҕуран бэдэрээттэһиини производство бары салааларынан үлэ коллективтарыгар киллэрии уталыттыллыбат сорукпутунан буолар. Бу үлэни тэрийиигэ биллиэн ордук орто сүүһүх кадрдар ортуоларыттан кэйүүн сыһыан баарын билиммэт буолуохха сатаммат. Онон партийнай комитеттар, бюролар, совхозтар салалталара арендай бэдэрээт кэҕэтүүнү үрдэтиигэ утумнаахтык үлэлэһиллэрэ наада.

Оройуон аһы-уолу дьаһатыгар бинир сүрүн резервэтин быһыытынан биирдиилээн ыаллар кэтэх хаһаайыстыбаларын кэҥэтэн, сайыннаран, кинилэри кооперация көрүҥнэриниэн хабан бэйэ оҥорор бородууксуйаларынан бэйэни ордук толорутук хааччыйыыны ситиһиэх кэриҥнээхпит. Сельскай Советтар исполкомнара дьиэ-кэргэннэри бэдэрээттэһэн үлэлээһини тэрийиигэ, хас биирдии ыал кэтэх хаһаайыстыбалаах буолуутун ситиһиигэ уларыта тутуулуу киллэриэхтээхтэр.

Производство бары салаларыгар толору хаһаайыстыбаннай ахсааны, бэйэни үбүлэниини киллэрии—оройуон экономиката боҕоҕоонуун эрэллээх мэктиэтэ. Оттон бөҕө туруктаах экономика дьон олоҕо-дьаһаҕа туһууга тирэҕинэн буолар. Онон оройуон коммунистара, бары үлэһиттэрэ Бүтүн Союзтааҕы XIX партийнай конференцияны үлэҕэ кэрэ балаҥнардаах көрсүүхтэрэ диэн эрэннэри баҕарыллар.

Оройуон ыанньык фермаларыгар

ОАПХ диспетчерскэй сулууспата совхозтар уонна отделениелар нэдиэлэ устата үүту ыаһыҥҥа, государствоҕа туттарыыта, ыаҕы буоһатыыта уонна төрүөхкэ кэрдэрүүлэрин тумна (бастаны колонкаҕа — заловойунан ыанна, иккискэ—государствоҕа туттарылыынна, центнерэнэн, үһүскэ—буоһатылыынна, төрдүскэ—тороотө, тобо):

Карл Маркс	**134**	**101,4**	**198**	**191**
Субууускай	**229,5**	**199**	**121**	**280**
Хатылы	119	98	—	—
Болтоҥо	110,5	101	—	—
Эрилик Эристиин	**525,7**	**313,5**	**215**	**931**
Хөптөөо	119,9	80,5	—	—
Хадаар	76,4	57,2	—	—
Хайахсыт	78,8	54	—	—
Чакыр	150,5	121,8	—	—
«Чурапчы»	**266**	**178**	**196**	**493**
Сылдыр	133	91	—	—
Килэҥнэ	53	28	—	—
Арылаах	62	42	—	—
Түөйэ	18	17	—	—
«Мыҥдаҕаайы»	**27,3**	**232,4**	**318**	**388**
Болугур	170,1	151,2	—	—
Соловьев	102,2	81,2	—	—
«Мутудай»	**261,9**	**190,7**	**198**	**723**
Мараҕаайы	69	46,6	—	—
Чыаппара	69	50	—	—
Толоон	60,2	38,1	—	—
Төлөй	67,7	56	—	—

Оройуон үрдүкэн нэдиэлэ устата 1593 центнер үүт ыанна. Итиэннэ 1215 центнерэ государствоҕа туттарылыынна. Ити көрдөрүүлэр туһаанналаҕынан былырыыҥыттан 314 уонна 224 центнериэн аҕыйахтар. Бу аастыт нэдиэлэ көрдөрүүтүнэҕэр баарасуоҕа 49 уонна 20 центнериэн эбэх.

1246 ынах буоһатылыынна, маҥтан 258 оҕуһуран буоһатылыынна. Бу аастыт нэдиэлэтээҕиттэн 133-нэн эбэх.

Оройуонтан 3006 ынах тороотө, бу былырыыҥҥы туһаанныах кэмнээҕэр 390 тобоҥон аҕыйах.

КӨХТӨӨХ ҮЛЭ

«Мыҥдаҕаайы» совхоз Соловьевтааҕы отделениетыгар В. И. Ленин төрөөбүтэ 118 сыла туолуутугар анаммыт коммунистическай субуотунньук кохтоохтук барда. Үлэ коллективтара субуотунньукка таһаарылаахтык үлэлэтиллэр. Участактааҕы баалыыра үлэһиттэрэ сэҥнэдиссэй Е. К. Чичигинарова салалтатынан уокка оттор маҥы соҕотоҕун калаатылар. Икки күн 66 кубометр мас саһаанна. Эрбэтэччилэр Ф. Д. Кропинов, Н. Д. Дьячковскай, С. А. Бахчанен уо. д. а. тохтоон нөрбөккө үлэлээтилэр. А. М. Семенова, М. С. Собакина, Л. Д. Петрова саһаанныаһыҥҥа бастыҥнарынан буоллулар.

Былырыыҥҥы субуотунньукка 50-са кубометр мас баланнаммыта. Быйыл МТЗ тракторынан маҥы состороҥ киллэриэн үлэ харгыһа суох барыта хааччыллыннар.

Е. ЕГАСОВ.

Оройуоннааҕы Совеккка эбии быыбар түмүгэ

1988 сыл муус устар 23 күнүгэр Хайахсыкка народнай депутаттар оройуоннааҕы Советтарыгар 30 №-дээх быыбардыыр уокуруккка барбыт депутат оҥоһуллар эбии быыбар ыытыллыннар.

Быыбардыыр учаастиккка быыбардаччылар исписпэлэтэриэгэр киллэрилларбит 168 быыбардаччы кэлэн куоластааһыҥҥа бука бары кытыннылар. Куоластааһын түмүгүнэн дьиҥэ суох бюллетень суоҕа баланнаммыт.

«Саха АССР народнай депутаттар олохтоох Советтарыгар быыбардар туһунан» Саха АССР Сокуонун 50-с ыстатыйатыгар сөп түбэһиннэрэн уокуруктааҕы быыбар комиссията куоластааһын түмүгүнэн народнай депутаттар оройуоннааҕы Советтарыгар 30 №-дээх быыбардыыр уокуруккка депутатынан, уокурук бары быыбардаччылларын куоластарын аҥарыттан ордуҥун ылбытынан, НОГОВИЦЫН Станислав Дмитриевичи талыллыбытынан быһаарда.

Үөрүүлээх митинг

Муус устар 22 күнүгэр Культуура оройуоннааҕы дьиэтигэр В. И. Ленин төрөөбүтэ 118 сыла туолуутун баланнаммыт үөрүүлээх митинг буолла.

Митинг кылгас киириитэ тыллынан народнай депутаттар оройуоннааҕы Советтарын исполкомун председателин солбуйааччыта **Г. И. Адамов** аста.

В. И. Ленин төрөөбүтэ 118 сыла туолуутугар аналлаах дакылааты ССКП райкомун секретаара **А. С. Птицына** оҥордо.

Митинг кэнниттэн уустуҥан самодеятельнай көрүү лауреаттарын бырааһынныктаабы улахан концерт туруорулунна.

«СО» корр.

ССРС Верховнай Советын ыҥырыы

ССРС Верховнай Советын Президиума уурда:

Советскай Социалистическай Республикалар Союзтарын уон биирдиэ ыҥырылаах Верховнай Советын тохсуу сессиятын 1988 сыл ыам ыйын 24 күнүгэр Москва куораттан ыҥырарга. Сессия көрүүтүгэр Кооперация туһунан ССРС Сокуонун бырайыагын туһунан; ССКП XXVII съезтин уураахтарыгар сөп түбэһиннэрэн олорор дьиэ-уот, культурнай-бытовой тутуу программатын толоруулуу хааччыйыыта советскай уонна хаһаайыстыбаннай органнар үлэлэрин туһунан; ССРС Верховнай Суудун үлэтин туһунан отчуот; ССРС Верховнай Советын Президиумун Ыйаахтарын бигэргэтии туһунан боҕуруоктары киллэрии көрүллэр.

(ССТА).

Үүт-ас тоҕо татыарыйда?

Карл Маркс аатынан совхоз «Тэҥҥэрэстээх» фермэтин коллектива уон саниньыксыттаах. Старшайдара—осеменатор Л. Н. Баранкова. Аҕыстарэ —быйыл иккис, үҥүс сылларын үлэлиир ыччаттар. Кинилэр дуогабар быһыытынан бэс ыйыттан үлэлэриттэн уурайан үөрэнэ барэр бэлэлаахтар.

Коллектив заспыт сылга ыраахтан 1424 кг үүтү ыыр былааннаабын 86,3 эрэ бырыһыан толорон хаалыылаахтар ахсаннарыгар киирбитэ. Бастаны квартал түмүгэ да үөрдүбэт, фуражнай ыраахтан 191 кг үүтү ыыр сорудахтарын 92 бырыһыан толорбуттар.

—Үүтү ылбатах сүрүн бирчиниэлэрбит элбэхтэр. Бастатан, суоҕуллубит ыстыкка наһаа ырыгай туруктаах киирбиттэрэ. Иккиһиннэн, бостууктар сайыннары, күҥүнкү оттуурдар куһаҕаннык үлэлэбиттэрэ. Коллектив 196 ыраахтаҕыттан 56-та ыытарах. Билигин 32 эрэ ынах тороопто,—диир совхоз кылаабынай зоотехника М. Г. Григорьева.

Коллектив составэ үчүгэй. Биирдиилээн бөдөҥнэр киирэн үлэлии сылдьаллар. Аҥылыр оттуурдан тэлэру хааччыллыылаахтар, кормоцех үлэлиир. Хас биирдии маннык сорудах графиктаах тиэрдиллибитэ. Специалистар уочарат быһыытынан коллективка сарсыардаттан сылдьан үлэни хонтуруоллаһаллар, сүбэ-ама биэраллэр.

—Мин саныахпар, үлэлиир, олорор усулуобуйа үлэҕэ быһаччы сабыдыалаах,—диир коллектив бинир опыттаах үлэһита Е. А. Дьячковская.—Дэриэбинэттэн тэйиччи олорор усулуобуйабыт итэҕэйэбиттэрин курдук. Үлэ кэнниттэн олус сылайабыт. Бу билигин ньэр мууна суох олоробут. Биригэдьиэрбэ эшшиэт да, мэлийдэ. Уоппут моһуоктуур, электриктэр кэлэ сылдьан хотоҥнут аварийнай туруктаах эбит диэн барбыттара. Мин 18 ынахпыттан 12-тэ ыытар, онтон 5 тороопто. Кулун тутарга бары былаанныыр толорботохпут, от ынах уолуututтан. Муус устардааҕы сорудахпытын толоруохпут диэн саныыбыт. Биһиги хаалыыттан тахсар ньиэ бинир саанаан үлэлиибит, байэбиттэн тутулуктааҕы барыгы оҥоро сатыыбыт.

Мантан кэстэрүнэн, совхоз салаатата, профкома үлэһиттэр олорор уонна үлэлиир усулуобуйаларын туһугар ыытыллыбыт. Сааатар бинрдэ кыстык устата концерка дуу, үчүгэй киниэҕэ дуу аҥаан сыыстыыбатылар. Солбуда ньык туһунан этэ да барыллыбат, арай шефтээх оскуолабыт коллектива кыһанан-мүһэнэн иккитэ солбуйда. Үлэбит—наар илиинэн. Хата быйыл ТСН моһуоктаабакка абыраныыбыт. Хотоммутугар итии аҥылык тэриллибэтэ. Аны ыйтан ордутунан оҕолорбут бары бараллар, иккиэ эрэ хаалабыт. Кинилэри кимнээх солбуйуохтара чуолкайдаах илик. Уопсайынан, уустук кыстыкка үлэһиттэргэ маннык сыһыан хайдах да ойдоомот.

—Мин 1986 сыллаахха онуоҥ бүтэрэн баран бу биирга үлэлиир оҕолорбун кытта манна кэлбэтим,—диир Татьяна Корякина. —Үлэлиир, олорор усулуобуйабыт итэҕэйэбиттэрин курдук. Үлэ кэнниттэн олус сылайабыт. Бу билигин ньэр мууна суох олоробут. Биригэдьиэрбэ эшшиэт да, мэлийдэ. Уоппут моһуоктуур, электриктэр кэлэ сылдьан хотоҥнут аварийнай туруктаах эбит диэн барбыттара. Мин 18 ынахпыттан 12-тэ ыытар, онтон 5 тороопто. Кулун тутарга бары былаанныыр толорботохпут, от ынах уолуututтан. Муус устардааҕы сорудахпытын толоруохпут диэн саныыбыт. Биһиги хаалыыттан тахсар ньиэ бинир саанаан үлэлиибит, байэбиттэн тутулуктааҕы барыгы оҥоро сатыыбыт.

Биһиги рэйдэбит

Мантан кэстэрүнэн, совхоз салаатата, профкома үлэһиттэр олорор уонна үлэлиир усулуобуйаларын туһугар ыытыллыбыт. Сааатар бинрдэ кыстык устата концерка дуу, үчүгэй киниэҕэ дуу аҥаан сыыстыыбатылар. Солбуда ньык туһунан этэ да барыллыбат, арай шефтээх оскуолабыт коллектива кыһанан-мүһэнэн иккитэ солбуйда. Үлэбит—наар илиинэн. Хата быйыл ТСН моһуоктаабакка абыраныыбыт. Хотоммутугар итии аҥылык тэриллибэтэ. Аны ыйтан ордутунан оҕолорбут бары бараллар, иккиэ эрэ хаалабыт. Кинилэри кимнээх солбуйуохтара чуолкайдаах илик. Уопсайынан, уустук кыстыкка үлэһиттэргэ маннык сыһыан хайдах да ойдоомот.

—Мин 1986 сыллаахха онуоҥ бүтэрэн баран бу биирга үлэлиир оҕолорбун кытта манна кэлбэтим,—диир Татьяна Корякина. —Үлэлиир, олорор усулуобуйабыт итэҕэйэбиттэрин курдук. Үлэ кэнниттэн олус сылайабыт. Бу билигин ньэр мууна суох олоробут. Биригэдьиэрбэ эшшиэт да, мэлийдэ. Уоппут моһуоктуур, электриктэр кэлэ сылдьан хотоҥнут аварийнай туруктаах эбит диэн барбыттара. Мин 18 ынахпыттан 12-тэ ыытар, онтон 5 тороопто. Кулун тутарга бары былаанныыр толорботохпут, от ынах уолуututтан. Муус устардааҕы сорудахпытын толоруохпут диэн саныыбыт. Биһиги хаалыыттан тахсар ньиэ бинир саанаан үлэлиибит, байэбиттэн тутулуктааҕы барыгы оҥоро сатыыбыт.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ КУОТАЛАҺЫЫ

АНАЛЛААК ТАҺААРЫЫ

3

ЫНАХТАН — 1500 КГ ИТЭҔЭҺЭ СУОХ ҮҮТҮ!

Фермалар	Коллективтар старшалара	1987 с. былаан	Ыанна	1 кв. былаан	Ыанна	Эпириэттэммэхтэр
Карл Маркс аатынан с.з:		**1600**	**1556**	**191**	**158**	
«Төнгүрэстээх»	Баранкова Т. Н.	1612	1424	191	175	Попов В. Е
Субуруускай аатынан с.з:		**1630**	**1345**	**201**	**210**	
«Сардана» — Болтого	Павлуцкай Е. В.	1629	1439	215	275	Васильева А. А.
«Искра» — Хатылы	Филиппова Л. Н.	1600	1063	216	159	Федорова В. А.
«Төлөн» — Хатылы	Захарова О. Е.	1200	998	217	237	Баранкова Л. Д.
Бэдэрээт — Хатылы	Кривошапкина А. Д.	1500	1193	—	—	Федоров З. И.
Эр. Эрнстин аатынан с.з:		**1480**	**1359**	**195**	**185**	
«Үһүн Алаас» — Хоптодо	Софронова И. Е.	1730	1415	199	168	Филиппов А. Е.
«Кырыс» — Хадаар	Степанова В. А.	1215	1406	182	154	Субботин А. С.
«Куһума-I» — Хадаар	Герасимов С. С.	1475	1217	196	189	Никитин С. Н.
«Куһума-II» — Хадаар	Осипов П. Е.	1042	1069	—	—	Кириллин П. Г.
«Сырдыс» — Хайахсыт	Новгородова Л. Н.	1692	1465	197	194	Филиппов И. И.
«Үйгуолэ» — Хайахсыт	Андросова Т. Н.	1594	1309	176	142	Сысолятин Г. М.
«Маарыкчаан-I» — Чакыр	Филиппова Н. Н.	1540	1403	199	194	Адамов Г. И.
«Чурапчы» с.з		**1480**	**1157**	**193**	**122**	
«Молодежнай» — Сылан	Макарова А. Е.	1440	1422	136	175	Алексеев В. В.
«Илгэ» — Сылан	Дьячковскай А. Е.	1254	1074	182	102	Макаров И. К.
«Ойбон-Кюөл» — Сылан	Филиппов Я. Д.	1470	1402	210	142	Аммосов Н. Н.
«Бэрэ» — Сылан	Красильникова Е. И.	1465	1053	220	203	Новгородов В. И.
«Эрэмньи» — Килэнки	Потапов А. И.	1590	1326	196	109	Птицына А. С.
«Дьулуур» — Килэнки	Борисов Г. Г.	1300	1143	73	43	Оборокова Е. Е.
Бэдэрээт — Килэнки	Игнатьев П. И.	1500	1475	196	238	Посельскай В. Ф.
«Дулуур» — Арыылаах	Иванов М. И.	1480	1090	215	144	Аршаков В. В.
«Чэчир» — Арыылаах	Григорьева Г. Г.	1480	1090	212	124	Васильев Е. Е.
«Кэскил» — Арыылаах	Хонотова М. М.	1480	1090	114	58	Шестаков Н. Н.
«Түөйэ» — Түөйэ	Беляева И. И.	1480	1134	193	119	Борисов Е. А.
Оройуон үрдүнэн		**1610**	**1409**	**218**	**175**	

РЕДАКЦИЯТТАН: «Бүгүн хас биирдии салайааччы уонна специалист сүөсүһүттэр үлэлиир усуловуйаларын туспарыыга, технологическай уонна тэрийэр үлэ хаачыстыбатын үрдэтиигэ мин туох кыаллары барытын онордум дуо диэн бэйэтиттэн ыйытыах тустаах», —диэн этиллэр хаалыылаах фермалар коллективтарыгар ССКП уобаластаабы комитетын мигырыытыгар.

ССКП райкомун бюротун ууруураанан хаалыылаах хас биирдии фермаларга кинилэри хаалыыттан таһаарыыга быһаччы үлэни тэрийиигэ уонна хонтуруоллааһыыга райком уонна райисполком эпириэттээх үлэһиттэрэ сыһыарылыннылар.

«Саҥа олох» хаһыат бу фермалар үлэлэрин бэйэтин хонтуруолугар ылла.

Николай Кириллович Осипов оромуоннуур-техническай предприятиеҕа тимир уһунан 12-с сылын үлэлиир. Ол эрээри үлэ-хамнас быйыл хаһаанныыгыттааҕар да ордук күүрэннэҥиз. Общественнай сүөһү кыстыга уустугуран, тиэйэр-таһар үлэ элбээн водителлэр сыылыара сыыдамсыйбыта, күнү-түүнү аахсыбат буолбуттара. Уолаттар рейстэн эргиллэн кэлээт үһанар дьиэҕэ кэтэн түһэллэр, от тиэйэргэ гуттуллар саҥа үөрэх күрүчүөк, эмиҥ эгэлтэ наадаҕа буолар. Оттон Николай ону барытын ыпсаран кэллэ. Ангардас сыл бастакы кварталыгар кини 810 нуорма-чааны онордо.

Иллэҥ кэмигэр эмиэ Николай Кириллович кутун туттарбыт дьарыктаах: Чурапчыгааҕы народнай театр дьаһалларыгар активнайдык кыттар, уустук композициялаах араас декоративнай экспозициялары онгортуур. Общественнай олохха активнайдык кыттыбыт иһин кини ГДР устун күүлэйдиир путевкаҕа бириэмийэлэнэ.

Снимокка: Н. К. Осипов.

П. Оконешников фотото.

Эриэ-дэхси үлэлиэххэ

Кулун тутарга оройуон промышленнай предприятиеларын уонна хаччыйар тэриллэлэрин иккиардыларыгар социалистическай куоталаһыыга

БАСТАКЫ БӨЛӨХХӨ

Бастаатылар:

Лесопункт (начальник Пудов В. П., партийнай тэриллэ секретара Сивцев И. Н., профком председателэ Макаров И. Г., комсомольскай тэриллэ секретара Василий Захаров) — табаарыгай бородууксуйаны онорон таһаарыы былаанын 100,9 бырыһыан, онгоһуллубут бородууксуйаны батарыы ыйдааҕы сорудаҕын 100 бырыһыан толортоон;

Маны тангастыыр комбинат (директор Листиков А. П., партийнай тэриллэ секретара Максимов Н. Ф., профком председателэ Местникова М. Т., комсомольскай тэриллэ секретара Мирон Ортоюков) — табаарыгай бородууксуйаны онорон таһаарыы былаанын 113,3 бырыһыан, норуот туттар табаардарын онгоруу сорудаҕын уонна онгорбут бородууксуйатын батарыы былаанын 100 бырыһыан толортоон.

Хаалла:

Райпотребсоюз (быраабылыанньа председателэ Кириллин П. Г., партийнай тэриллэ секретара Анемподистова Н. Е., профсоюз райкомун председателэ Григорьева А. Г., комсомольскай тэриллэ секретара Сергей Филиппов) — розничнай табаар эргиирин кулун тутардааҕы былаанын 89,5 бырыһыан эрэ толорон.

ИККИС БӨЛӨХХӨ

Бастаата:

Типография (директор Массаев П. М., партийнай тэриллэ секретара Попов С. А., профком председателэ Яковлев С. И., комсомольскай тэриллэ секретара Лена Унарова) — табаарыгай бородууксуйаны онорон таһаарыы уонна ону батарыы былаанын 101,9 бырыһыан, норуот туттар табаардарын онорон таһаарыы сорудаҕын 2,8 тогул толортоон.

Хаалла:

Киносеть дирекцията (директор Сивцев А. А., партийнай тэриллэ секретара Кондинский И. И., профком председателэ Данилов С. Р., комсомольскай тэриллэ секретара Клара Кириллина) — кинилэри көрдөрүттэн үбү киллэрии уонна короччуну хабыы былаанларын 92,3 бырыһыан толортоон.

Күүстээх үлэ кэнниттэн

Оройуон ыччаттара ЫБСЛКС 70 сылын көрсө социалистическай куоталаһыыга киирсэн үлэлиилэр. Сүөһү интенсивтэр үлэлиир 16 ыччат-комсомольскай коллективтартан алтата былаанарын толорон иһэллэр. «Мыйдаҕаайы» совхозтан иннибин Диодоровтар салайар коллективтара оройуонга ыытыллар куоталаһыыны баһылаан-көҥүлэн иһэллэр. Бастакы кварталга Владимир салайар коллектива биирдии фуражнай ынахтан ортотунан 758-тыы кг үүтү ыыта. Оттон Валерийдаах 705-тин кг бородууксуйаны ыллылар. Кыстык Кугдаҕа соторутааҕыта оройуон биллиилээх ыанньыксыттара В. М. Захаров уонна В. Ф. Слепцов ыалдьыттаабыттара. Бастыҥнар үлэ-хамнас туһунан кэпсэппиттэрэ.

ЫБСЛКС 70 сылын көрсө күүстээх үлэҕэ куоталаһыы ырыанан-тойугуран, спортивнай күрэхтэһиилэриэн доҕуһуоллаар. Ыччат ырыа арыстанара саамай соотвох. От курдук, бу күннэрэ Төлөй Дирикин ыччаттара ударнай комсомольскай тутуу барар сиригэр Хахыйахха ыалдьыттаастылар. Оттон Толоон ыччаттара кытыы производственнай учаастактар табаарыстыы көрсүһүүлэрин хаһаайыннарынан буолбуттара. Көрсүһүү кыайыылаахтарыгар аммыт путевкалар үлэ бастыҥнарыгар туттарылыннылар. Уорбаттан сүөсүһүт Николай Карпов «Березовая роща», Толоон тракторист Петр Попов «Сочинский спутник» норуоттар икки ардыларыгаҕы ыччат лаҕырдарыгар сыныаны бардылар.

Күүстээх үлэ кэнниттэн биһиги ыччаттарбыт ити курдук сыныаналлар.

М. МАКАРОВ.

СЫЫДАМ СЫРЫЫЛААХТАРГА

Совхозтар подпеллэрин биригэдэлэрэ б. дь. бастакы кварталыгар оройуон таһыттан оту тиэйиигэ куоталастылар. Үс ый устата 1680 тонна от тиэлиннэ. Карл Маркс аатынан, Эрилик Эрнстин аатынан уонна «Мугудай» совхозтар водителлэрэ ордук үчүгэйдик үлэлээбиттэрин бэлиэтиэххэ сөп.

Уус-Майа, Кэбээйи, Якутскай оройуоннарыттан биирдии автомашинатыгар 102-лии тонна, барыта 308,2 тонна оту тиэйэн «Мугудай» совхозтан Ефремов Михаил Михайлович салайар биригэдэтэ бастакы мизстэҕэ тахыста. Кыайыылаахха ССКП райкомун, райисполком, ЫБСЛКС райкомун Бочуотунай грамотата туттарылынна, «Жигули» автомашина фондата ананна.

Бүлүү оройуонуттан 400 тонна (биирдии автомашинатыгар 133-түү тонна) оту тиэйбит Эрилик Эрнстин аатынан совхоз Филиппов Василий Николаевич салайааччылаах биригэдэтэ иккис мизстэ буолла. Биригэдэҕэ ОАПХ советын, профсоюз райкомун Бочуотунай грамотата туттарыллар, таба тыыттан тигиллибит икки пара уҥты фондата ананар.

Общественнай сүөһү кыстыгар күүстэрни харыстаабакка көмөлөспүт водителлэри эҕэрдэлиибит.

БАСТЫҢНАРГА ТИРЭБИРЭН

СУБУРУУСКАЙ аатынан совхоз коллектива XII пятилетка үһүс сылыгар хаһаайыннааһын саҥа ньыматыгар киирэн үлэлиир. Сыл бастакы кварталын түмүгүнэн совхоз сүөсүһүттэрэ биирдии фуражнай ынахтан үүтү ыаһын былаанын 9 кг аһара толорбуттара. Атын совхозтарта бу былааны толорор кыаллыбатаҕа. Ыарахан кыстыкка субуруускайдар ситиһиилээхтик үлэлээбиннэрэ бастыҥнар инициативаларынан, тэрээһиннэриннэн хаччыллыбыта. Болтоно, Хатылы кормоцехтарын звенолара, Павловтар дьиэ-кэргэн бэдэрээттэрэ, совхоз гидропонная күөҕү үүнэрээччилэрэ уо. д.а. совхозка эрэ буоллаккына бүтүн оройуонга социалистическай куоталаһыыны көҥүлэччилэриэн буоллулар.

И. М. Слепцов, К. В. Чичигиларов салайар кормоцехтарын звенолара оройуонга ыытыллыаҕын чиэстээхтик талыыр иһэллэр. Киниэлэр ыстыкка убатас аһылыгы бөлөмөҕүнэн баһылаахтар ыанньыксыттар ситиһиилээх үлэлэригэр биэс тиэрдэ үөскэттилэр. Бастыҥнар үлэлэрин кистэлэҥнэрин сиэриэккэ туппаттар. Биир идэлээхтэригэр билиннэрэллэр. Хатылы кормоцехтарын звенолара базатыгар бастыҥ опыт оскуолатын заниэтиета барыта. Оройуон кормоцехтарын звенолара куоталаһыытын ыалдьыы отделениелар кормоцехтарын коллективтара баһылаан-көҥүлэн иһэллэр. Биирдии үлэһитигэр тиксэриэн 494-түү тонна бородууксуйаны бэлэмнээбит Болтоно кормоцеҕын звенота бастакы кварталга оройуонна бастаабыта. Иккискэ хатылылар тахсыбыттара. Эбии аһылыгы огороччулар таһаарыылаах үлэлэрэ ыанньыксыттары саҥа ситиһиилэргэ көҥүлүүр. Совхоз үрдүнэн биирдии фуражнай ынахтан үүтү ыаһын кордөрүүтэ аҥыыт сыл бастакы кварталын кытта тэҥнэтэхха 61 кг эбилиннэ. Быыл аҥыыт сыллааҕыны кытта тэҥнэтэхха социалистическай куоталаһыы тэрээһинэ сэргэхсийбитин бэлиэтиэххэ сөп. Түмүктэри таһаарыыга улахан болҕомто хаачыстыба бөлөмтө хаачыстыба бөлөмтө хаачыстыба бөлөмтө

Культурнай олох

Саҥа киһи төрөөбут күнүгэр

Болтоҥоро алкоголизмы уонна итириктэйгин утары охсуһар комиссия, арыгыта суох чэбдик олох иһин охсуһар общество олохтоох тэриллэтин уонна дьахтар комитетын тэрийиллэриэн сыныналаах бэчэрэ ыытыллына.

Бэчэрэни общество председателэ В. Т. Игнатьева ыытар. Киириэ тылынан аста уонна арыгыта суох чэбдик олох иһин охсуһар общество оройуоннаах тэриллэтин уолатыттан итинник эриэн онгордо. Ити кэнниттэн бойуолэк саамай эдэр халлаага Антонина уонна Гаврил Капрыновтар бастакы ороловрун үөрүүлээх быһыыга-майгыта регистрациялаабыт буолла. Сельсовет испольнуому аатыттан эдэр төрөппүттэрэ баназ, оттон киниилэр иҥэлэригэр уонна аҕаларыгар Анна Васильевнаҕа, Пелагея Гавриловнаҕа уонна Иннокентий Константиновичка, хос эбээ буолбут Мария Львовна Капрыновааҕа оборда суруктар туттарылыннылар, истиг-иҥнэрох тыллар этиллиннилэр.

Хос эбээ буолбут 75 саастаах Мария Львовна: «Аны хос сиэнин оскуолаҕа киирэн эрэрин көрдорбүн», — диэн баҕа санаатын этта, сиэнэрин алгыыта.

Бэчэргэ 1988 сыллаах моданы көрдөрүү интэриэһин тарта, элбэх дьон араас таҥаһы-сабы атыылаһан үөрдүлэр-кэттүлэр. Киэһэ хойукка диэри 40-с, 50-с, 60-с сыллардааҕы маассабай ойоҕуулар, көр-пар тардыылыыр.

Е. ВАСИЛЬЕВА.

Сиэрэ-майгыта тематыгар

Киһи кэлэйэр быһыыта

Сотоҕорутааҕына Дирин бөҕүөлэгэр элбэх киһиэн түмэн табаарыстыы суут буолбута. Суут ыскаамыйатыгар олороччулар эдэр дьон Олесов А., Сидоров С. уонна Кузьмин Г. Бу ыччаттар арыгылаан баран түүн 2 чааска диэри кулуупка сылдьыыбыттар. Онтон, кыдыктары батарбанка, ыскиттэриттэн ньгэлэрэ нөбөн ыраах сиргэн от тиэйэн кэлэн баран автомашинаттан кабинаатыгар нуктуу олорор шофер А. В. Колмогоровы үһүгүннэрбыттар уонна арыгы кордоөбүттэр. Онтон салгыы сылтах көрдөөн аны «биһигини дьиэбитигэр илдьэн кал» диэн модьуйсубуттар. Аккаас ылан ньыһырдаҕа аатыраннар сиэрэгэ охсубуттар. Алдаан өссө улаатыан дьон тохтоппуттар.

Колмогоров шефтээх Нерюнгрибытыттан ыарахан кыстыыны көмөҥө кэлэ сылдьар киһи. Биллэрин курдук, манна билэр-көрөр дьоно суох, үйүн рейстэрэ айанныыр ыарахаттарын көрсөр, туспа омук киһита. Ити барыта түмүллэн даҕаны киниэхэ биһиги, олохтоохтор, аламаҕайдык, тоҕо кыаллаһыан истиник сыһыаннаһыахтаах этибит эбэ. Ону баара ыччаттарбыт ити курдун дьаабылаанан аалпытын-суолбутун киртитэ сылдьаллар. Ити барахсан киһи дойдутугар-сиригэр тиийэн биһиги туспутунан туох диэн капсиэмий?

Табаарыстыы суукка элбэх киһи тыл эттэ. Дьон, кыһыйан-абаран туран, ити ыччаттары сэмэлэтиллэр, Эдэрдэр, буоларыы буолан комсомолецтар, итиннин сиэргэ баппат быһыыны оноруулара туохтан сиис-мутук тардарый? Мин санаабар, ыччаты кытта итэр үлэ молтох. Бу дьон, дьиэгэр, аатыгар эрэ комсомолец үрдүк аатын сүгэ сылдьаллар, бөҕүр общественнай ноҕоруускалара суох. Киһини общественнай туһалаах үлэ итэр. Ону ойдуохха ньаахха кистэл бары ыччаты ... терилиннэ ... быдаата ... итиннин ... дэр ... лар. Ону ... туба сатаа ... ыраах ... бар, тар ... кырбыы ... буолары ... уонна таба туһаанда. Иннинэн, буолбатах, оройуон ... ыскиэтэриэн ыччаттар ... роотическай, ... кальаай ... суох быһыта ... тыллар буолан ... туктэри ойдобуллаахтэрэн тахсаллаах ... эмиэ хас биирдэ ... ааннын кистин-сабанна, норуот биллиитэ, дьүүлүгэр таһаахха. Оччоҕо, баҕынаайаллар, киһи ... ата аҕастыыра ... ба сидьии быһыы ... ойдөөйөллөр.

Т. СОКОЛЬНИКОВ.

Комитаатыы республиканскай потребсоюз 900 кырыыстаах хара саһылы иҥиэнэ кыраны ыытар. Кыллаах автономнай республика столицатыттан Сыктывкартан чугас 18 тектар иэннэах сиргэ туралларын Былаанын таһынан түүлээх Сыктывкарга бэйэтигэр батарылыннар.

Снимокка: кылы ыытаччы Т. Кутькина, зоотехникпар М. Рочева уонна Е. Смелова.

В. Матыцин фотота. ССТА фотохроникатан.

Доруобуйа туһунан кэпсэттэххэ

Мин быйыл сүҥүөхтэрим ыалдьаннар оройуоннаары балыыһаҕа кордоро тиийбиппэр, терапевт-врач Т. П. Степанова тута таба диагноһы туруоран, стационарка сытан эмтэнэрбэр направление биэрбитэ. Онно врач Е. В. Толстоухова бары күүһүнньааҕын туһанан, аһара ыһаммыылаахтык эмтээбитэ уонна салгыы республика клиническай балыыһатын терапевтическай отделениетыгар эмтэнэргэ миэстэ кэпсэтэн ыыппыта. Республика балыыһатыгар үрдүк кылаастаах специалистарга, наука докторларыгар, кандидаттарыгар астына көрдөрүм, эмтэнним. Ити иҥин оройуонум балыыһатын врачтарыгар, чуолаан Евдокия Васильевнаҕа, барҕа махтал.

Балыыһаҕа сытар кэмэр үтүктүк дойдум туһунан, киһи врачтарын, баарсуох табыраттар киһи балыыһабыт туһунан, эрэнэ саҕаатым.

Оройуон балыыһата калин сылларга күүскэ сайдар. Манна билигин ыарыахтары физиотерапевтическай ньымаларынан, ыарыахтар бастакы ороловрун үөрүүлээх быһыыгамайгыта регистрациялаабыт буолла. Сельсовет испольнуому аатыттан эдэр төрөппүттэрэ баназ, оттон киниилэр иҥэлэригэр уонна аҕаларыгар Анна Васильевнаҕа, Пелагея Гавриловнаҕа уонна Иннокентий Константиновичка, хос эбээ буолбут Мария Львовна Капрыновааҕа оборда суруктар туттарылыннылар, истиг-иҥнэрох тыллар этиллиннилэр.

Хос эбээ буолбут 75 саастаах Мария Львовна: «Аны хос сиэнин оскуолаҕа киирэн эрэрин көрдорбүн», — диэн баҕа санаатын этта, сиэнэрин алгыыта.

Бэчэргэ 1988 сыллаах моданы көрдөрүү интэриэһин тарта, элбэх дьон араас таҥаһы-сабы атыылаһан үөрдүлэр-кэттүлэр. Киэһэ хойукка диэри 40-с, 50-с, 60-с сыллардааҕы маассабай ойоҕуулар, көр-пар тардыылыыр.

Е. ВАСИЛЬЕВА.

Мин быйыл сүҥүөхтэрим ыалдьаннар оройуоннаары балыыһаҕа кордоро тиийбиппэр, терапевт-врач Т. П. Степанова тута таба диагноһы туруоран, стационарка сытан эмтэнэрбэр направление биэрбитэ. Онно врач Е. В. Толстоухова бары күүһүнньааҕын туһанан, аһара ыһаммыылаахтык эмтээбитэ уонна салгыы республика клиническай балыыһатын терапевтическай отделениетыгар эмтэнэргэ миэстэ кэпсэтэн ыыппыта. Республика балыыһатыгар үрдүк кылаастаах специалистарга, наука докторларыгар, кандидаттарыгар астына көрдөрүм, эмтэнним. Ити иҥин оройуонум балыыһатын врачтарыгар, чуолаан Евдокия Васильевнаҕа, барҕа махтал.

Балыыһаҕа сытар кэмэр үтүктүк дойдум туһунан, киһи врачтарын, баарсуох табыраттар киһи балыыһабыт туһунан, эрэнэ саҕаатым.

Оройуон балыыһата калин сылларга күүскэ сайдар. Манна билигин ыарыахтары физиотерапевтическай ньымаларынан, массаһынан эмтээһин олохтоонно. Иккиэдэриэн аналлаах үөрэхтээх кыргыттар: Вера Васильевна Макарова уонна Полина Дмитриевна Габышева үгүс дьон махталын ылылар. Аспыт сыллаахха бу кабинекка 1123 киһи эмтэнэн, 80 бырыһыаннара туһанна. Үчүгэй көрдөрүү. От эрэрэ манна эмтэнэн баҕалаах барыта тиксэр буолбатах. Кабинет кыаммата кыра, баара-суоҕа 14 квадратнай метр иэннээх хоско үлэлиир. Оттон баар аппаратураны барытын туруоран электричествонан, ультрафиолетовай уотунан, ультразвуковой ньымаанан, парафиньнан барытынан эмтиирга бириҥҥи бэйэлэриэн тус-туспа хос наада. Онон 25-26 аппараттан баара-суоҕа 4-5 эрэ туһаныллар. Оттон ыарыыттан төһөлөөх киһи эрэйи көрөрө буолуой? Билигин маассаж электричестванан эмтээһин хойуутар ыытыллар. Ити эмиэ табыгаһа суох. Физиоэмтээһини ылбыт ыарыһах процедура кэнниттэн 20-30 мүн. сынньаныахтаах, оттон маанна хайаан ньаллыай. Эмтэн, миикэр да баҕыыба — бутээт, таҥырдьа дьулуһаҕын: атыттар эмиэ күүтэн аҕай турдахтара дии. Аны процедураны оногор хос сыалаас, ... туһанан хаачыллыахтаах. Букатын тутуһуллубат.

Балыыһаҕа сытан эрэ эмтэнээччилэр процедура оногороорбут амбулаторияҕа тахсаллар. Оттон ол кыһыгыттан тыыныы ыйдарга доруобуйаҕа охсуон сөп этэ.

Онон, мин санаабар, баар оборудованнены барытын толору күүһүнэн туһанар туһуттан 5-6 кабинеттаах физиоотделение аныыларга наада. Боппуруоһу балыыһа коллектива хайдах да быһаарар кыаҕа суох, оройуон салалтата хантан эмэ дьаҥыт буолан, ити отделениены астэрар боппуруоһу үөрэтэн көрүөн сөп.

Иккиэннэй, биһиги Абалаахха үүтүтүк тиэктэн эмтэнэбит. Оту оройуон салалтата көпсэтиһэн, конуу ылан байыбытигэр аҕалан туһанарбыт кыаллыа этэ дуо?

Дьиэ итиннин. Дьон доруобуйатын туһугар ылыллар дьаһаллар уталыппыт, пятилетка пятилетка көҕөрүллүө суохтахтар диэн өйдөбүллэхпит. Хас биирдии аспыт кун, мэй, сыл киһи доруобуйатыгар хаһан да кэнсүрүллүбэт охсуону оногоруон сөп. Онон мин бу этиилэрбэр оройуонум салалтата болҕомтолоохтук сыһыаннаһыа уонна астыннарар хоруйу биэрэн диэн улаханнык эрэнэбин.

Л. НОЕВА,
учуутал.

Оройуон киинигэр үлэһиттэр Первэй Маайдааҕы демонстрацияларын БЫЛААНА

1988 сыллааҕы Первэй Маайга оройуон киинин үлэһиттэрин демонстрациятыгар колонналар маннык тэриллэллэр:

I колонна. Е. И. Курашов аатынан Чурапчы орто оскуолатын коллектива. Мустар сирэ — оскуола. Колонна начальнига — В. М. Неустроев.

II колонна. Интернат-оскуола уонна Чурапчы аҕыс кылаастаах оскуолатын коллективтара. Мустар сирдэрэ — интернат-оскуола. Колонна начальнига П. Н. Калачев.

III колонна. Дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениетын, өрөмүөннүүр-тутар учаастак, олоҕу-дьаһаны хааччыйыы производственнай управлениетын, промкомбинат коллективтара. Мустар сирдэрэ — олоҕу-дьаһаны хааччыйыы производственнай управлениета. Колонна начальнига А. В. Гуляев.

IV колонна. Лесопункт, аэропорт, метеостанция, суолу өрөмүөннүүр-тутар учаастак, ДАЭС коллективтара. Мустар сирдэрэ — лесопункт. Колонна начальнига В. П. Пудов.

V колонна. Типография, редакция, «Якутмелиоводстрой» ПМК-тын коллективтара. Мустар сирдэрэ — типография. Колонна начальнига П. Н. Мишкин.

VI колонна. Аптека, доруобуйа харыстабылын уонна оҕо учреждениелэрин коллективтара. Мустар сирдэрэ — амбулатория. Колонна начальнига В. Н. Гребцов.

VII колонна. ССКП райкомун, райсовет отделларын, ЫБСЛКС райкомун, ОАПХ, үп-банк органнарын, военкомат, госучреждениелэр коллективтара. Мустар сирдэрэ — райсовет. Колонна начальнига В. Е. Попов.

VIII колонна. «Агропромстрой» мехколоннатын, лесхоз, ветбактлаборатория, ветстанция коллективтара. Мустар сирдэрэ — «Агропромстрой». Колонна начальнига И. С. Артемьев.

IX колонна. Сибэос узелын, ЛТЦ, нарсуд, прокуратура, пожарно, ПЧ коллективтара. Мустар сирдэрэ — сибэос узела. Колонна начальнига В. Е. Ефремов.

X колонна. Өрөмүөннүүр-техническай предприятие, «Агроснаб», «Агропромэнерго», «Агропромхимия», Эт-үүт комбинатын коллективтара. Мустар сирдэрэ — эт-үүт комбината. Колонна начальнига С. М. Догордуров.

XI колонна. РДК, библиотека, киносеть, «Якуткоммунэнерго» коллективтара. Мустар сирдэрэ — библиотека. Колонна начальнига А. А. Сивцев.

XII колонна. Эргиэн уонна общественнай аҕыллык тэриллэлэрин коллективтара. Мустар сирдэрэ — райсоюз хонтуората. Колонна начальнига П. Г. Кириллин.

Коллективтар мам ыйын 1 күнүгэр сарсыарда 10 чааска мустар сирдэригэр түмсэллэр. Онтон 10 чаас 30 мүн. военкомат аныгар колонналарыгын туралларын. Итиннэ колонналар, туруулларын бөрөдэгин тутуһан, В. И. Ленин аатынан площадька кэлэллэр.

Демонстрацияны салайыы Дьячковскай М. В., общественнай бөрөдэгин хааччыйыы Арканов В. В. сүктэриллэллэр.

Редактор Н. Е. МАКАРОВ.

САҺА КИНИГЭЛЭР

Сыл бастаны кварталыгар оройуоннаары киин библиотекаҕа маннык саҥа кинигэлэр киирдилэр:

3. ТЕХНИКА. ТЕХНИЧЕСКЭЙ НАУКА.

32. 94 Гранов Н. В. **Телевизоры цветного изображения:** Справочная книга. Лениздат., 1987 — 272 с., илл.

39. 3 Круглов С. М. **Устройство, Техническое обслуживание и ремонт** легковых автомобилей. Учебн. пособие для средн. ПТУ. М., Высш. школа, 1987 — 330 с., илл.

38.6 Шевелев А. М. **Ремонт квартиры своими силами.** М., Моск. рабочий, 1987—416 с., илл.

65. ЭКОНОМИКА.

65.9 (2) 32 Ламыкин Н. А., Малышкин А. Н. **Учет производства в агропромышленных формированиях.** М., Агропромиздат, 1987—175 с.

65. 9 (2) Санов В. А. **Коллективный подряд на селе.** Вопросы и ответы. М., Политиздат. 1987 — 224 с.

65.5 (2) Франц В. Н. **Охрана труда на швейных предприятиях.** Справочное пособие, М., Легпромбытиздат. 1987 — 184 с. илл.

6. ОБЩЕСТВЕННАЯ. ПОЛИТИЧЕСКАЯ ЛИТЕРАТУРА.

63. 3 (2) 7 **Бесперстие:** Очерки о разведчиках. Люди молчаливого подвига. М., Политиздат. 1987.
Кн. 1 — 398 с.
Кн. 2 — 416 с.

66. 61 (2) 8 Постышев Павел. **Воспоминания,** выступления, **письма.** М., Политиздат. 1987 — 400 с.

67. 9 (2) 1. **Расследование установлено.** Очерки о работе Ленинградских чекистов. Л., Лениздат. 1987 — 384 с.

66. 61 (2) 94 **Роль сельского райкома партии в осуществлении аграрной политики КПСС в современных условиях.** М., Политиздат. 1987. — 384 с.

74. НОРУОТ ҮӨРЭНИЭ. ПЕДАГОГИЧЕСКАЙ НАУКА.

74. Величук А. П., Байалова Е. А. **Русский язык в старших группах национальных детских садов РСФСР:** Пособие для воспитателя. Просвещение. 1987. — 240 с.

74. 1 **Воспитание и обучение детей шестого года жизни:** Кн. для воспитателя детского сада. М., Просвещение. 1987. — 160 с.

74. 1 **Мир детства:** Дошкольник. М., Педагогика, 1987. — 256. — (Б-ка для родителей).

74. Соловейчук Л. С. **Педагогика для всех:** Кн. для будущих родителей. М., Дет. лит. 1987 — 368 с.

Кн... Эйнгин... күүтэбит. ... аҕааччылар, библиотекаҕа

ССКП райкомун биорота, ... райсовет исполкома ССКП райкомун тыа... ааһаайыстыбатыгар отделын инструктора Ва... Алексеевнаҕа таптыыр аҕата ... Августа ... комуоскуур Үлүү сэрии кыттыылаах, педагогическай үлэ ветерана
АБРАМОВ Алексей Алексеевич
уйун, ыарахан ыарыытын ... кутүнэн, бэйэлэрин кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

ОАПХ совета, профсоюз комитета, ветстанция коллектива, ... райкома, ветстанция ... Васильева Августа Алексеевнаҕа таптыыр аҕата сэрии уонна үлэ ветерана
АБРАМОВ Алексей Алексеевич
уйун, ыарахан ыарыытын ... кутүнэн, бэйэлэрин кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

«Мыҥдаҕаайы» совхоз салалтата, Болугур сельсоветын исполкома, отделение совета, сэрии уонна үлэ ветераннарын ... оройуоннаары совета Аҕа дойдуну комуоскуур Үлүү сэрии кыттыылаах, педагогическай үлэ ветерана
АБРАМОВ Алексей Алексеевич
уйун, ыарахан ыарыытын ... кутүнэн, кэргэнэ, оҕолоро, сиэнэ... ыарыгар бэйэлэрин кутурҕаннарын биллэроллор.

Таптыыр кэргэним, аҕабыт, эбэбит, аймахпыт
АБРАМОВ Алексей Алексеевич
уйун, ыарахан ыарыытын ... кутүн табаарыстарыгар, билэр дьоннуттан. Аҥаардыгын ... ...